

۱- عنوان فرآیند:

آسیب شناسی «آموزش بالینی» رشته پرستاری در بخش مراقبت های ویژه و رشته مامایی در بلوک زایمان از دیدگاه مربیان، پرسنل و دانشجویان

صاحبان فرآیند و همکاران: نسرين فاضل و موسی الرضا تدین فر

۱- اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی سبزوار

۲ -

۳ - محل اجرای فرآیند: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی سبزوار

۴ نام دانشگاه: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی سبزوار

۵ - گروه هدف فرآیند: دانشجویان در عرصه پرستاری و مامایی

۶ حیطه فرآیند: آموزش

۷ - محور یا محورهای همسو با فرآیند:

مرجعیت علمی

نظریه پردازی در علوم پزشکی

معرفت دینی (الزامات اسلامی فرهنگی در فرآیندهای آموزشی)

اخلاق حرفه ای

پیشرفت و عدالت

بومی سازی فرآیندهای آموزشی

اصلاحات و استانداردهای سازی در آموزش علوم پزشکی*

رویکردهای نوین در فرآیندهای آموزشی*

آموزش علوم پاسخگو

۸ - تاریخ اجرا (مدت اجرای فرآیند به همراه جدول زمانبندی اجرا):

شرح هر یک از فعالیت های اجرایی طرح به تفکیک	طول مدت
نوشتن پروپوزال	۲ ماه
نمونه گیری	۳ ماه
تجزیه و تحلیل	۱ ماه
تهیه گزارش نهایی	۱ ماه

۹ - سطح اثرگذاری :

مقدمه: آموزش بالینی، مهم ترین بخش در آموزش پرستاری و مامایی و جزو لاینفک آن می باشد که به لحاظ اهمیت، قلب آموزش حرفه ای شناخته شده است (۱) دوره های کارآموزی و کارورزی در شکل دهی مهارت های اساسی و توانمندی های حرفه ای دانشجویان پرستاری و مامایی نقش اساسی دارد. بهبود و ارتقای کیفیت آموزش بالینی، مستلزم بررسی مستمر وضعیت موجود، شناخت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف است که در این رابطه نظرات و ایده های دانشجویان، به عنوان عنصر آموزشی، می تواند راه گشای برنامه های آینده باشد. دانشجویان به عنوان دریافت کنندگان خدمات حرفه ای مدرسان، بهترین منبع برای شناسایی رفتارهای آموزش بالینی مدرسان خود هستند. (۲)

در پژوهش های انجام شده در خارج کشور، عواملی چون ندادن به آموزش بالینی، در دسترس نبودن مربیان بالینی به تعداد کافی، فقدان هماهنگی میان آموزش های بالینی دانشکده، امکانات و عملکرد در بیمارستان و همچنین عواملی چون در دسترس نبودن دائم مربی برای رفع نیازهای آموزشی و عدم بکارگیری تشویق های لازم برای دانشجوی، به عنوان مشکلات آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان مطرح شده است. (۳ و ۴) هرچه کارآموزی در بخش های عادی مهم باشد، اهمیت آن در بخش ویژه دو چندان است. دانش آموختگان جدید پرستاری و مامایی، علی رغم داشتن پایه تئوریک قوی، از تبحر و مهارت کافی در محیط های بالینی برخوردار نبوده و در فرایند مشکل گشایی، دچار ضعف هستند (۵). ضعف برنامه ریزی برای آموزش، و بویژه آموزش بالینی، عامل پاره های از مشکلات است که در نهایت ضعف مهارت های حرفه ای فارغ التحصیلان و کاهش کارایی و اثر بخشی نظام آموزش و کیفیت ارائه خدمات بهداشتی-درمانی به جامعه را بدنبال دارد (۶). آسیب شناسی فرآیند آموزش به مددجو از طریق توصیف و تفسیر درک پرستاران و بیماران از شیوه آموزش به مددجو در محیط های بالینی می باشد. هرچه کارآموزی در بخش های عادی مهم باشد، اهمیت آن در بخش ویژه دو چندان است. با شناخت مشکلات آموزش بالینی پرستاری و مامایی، مسوولین قادر خواهند بود که برنامه های آموزشی مطلوب را طرح ریزی کنند تا باعث افزایش کیفیت ارائه خدمات بهداشتی به همه افراد جامعه شود. علی رغم انجام تحقیقات مشابه در ایران، با توجه به متفاوت بودن مدرسین، دانشجویان و سیستم آموزشی در هر واحد دانشگاهی و همچنین به علت عدم انجام چنین تحقیقی در شهرستان سبزوار، اطلاعاتی در این زمینه در دسترس نمی باشد و از طرف دیگر، با توجه به ماهیت مشترک رشته پرستاری و مامایی و کاربردی بودن این دو حرفه، پژوهشگران بر آن شدند پژوهشی با هدف آسیب شناسی «آموزش بالینی» در دانشجویان پرستاری بخش مراقبت ویژه و دانشجویان مامایی در بلوک زایمان انجام دهند.

۱۰- هدف کلی و اهداف اختصاصی: اهداف کلی:

- هدف کلی: تعیین آسیب شناسی «آموزش بالینی» رشته پرستاری در بخش مراقبت های ویژه و رشته مامایی در بلوک زایمان از دیدگاه مربیان، پرسنل و دانشجویان

اهداف جزئی:

عوامل مربوط به مربی:

تعیین عوامل مربوط به عدم وجود سرفصل آموزش بالینی

تعیین عوامل مربوط به صلاحیت مربی

تعیین عوامل مربوط به عدم حضور دایمی مربی در محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به کمبود تجربه و اطلاعات مربی

تعیین عوامل مربوط به عدم توجه به مسائل اصلی آموزش و سخت گیری های غیر آموزشی

تعیین عوامل مربوط به عدم وجود معیار ارزشیابی دانشجو

تعیین عوامل مربوط به انجام کار عملی بطور دایمی در محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به عدم بهره گیری از آموزش های تئوری نوین در بالین

تعیین عوامل مربوط به مغایرت بین آموزش تئوری و عملی در اقدامات پرستاری و مامایی

تعیین عوامل مربوط به استفاده از مربیان کم تجربه در محیط کارآموزی در عرصه

عوامل مربوط به دانشجو:

تعیین عوامل مربوط به نامانوس بودن محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به عدم تبحر کافی دانشجویان برای انجام کار بالینی مستقل

تعیین عوامل مربوط به ناکافی بودن دانش و آگاهی دانشجویان جهت انجام کار بالینی مستقل

تعیین عوامل مربوط به عدم وجود سیستم های حمایتی از دانشجو در محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به عدم دسترسی به منابع علمی در محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به ناکافی بودن زمان کارآموزی در محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به نظارت مدیران سطوح بالاتر به کارآموزیها

تعیین عوامل مربوط به عدم علاقه دانشجویان به رشته تحصیلی خود

تعیین عوامل مربوط به توجه نبودن دانشجو قبل از شروع کارآموزی

تعیین عوامل مربوط به واگذاری کارهای بالینی ساده به دانشجو

تعیین عوامل مربوط به تعداد زیاد دانشجو در محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به ناکافی بودن case آموزشی

تعیین عوامل مربوط به ناکافی بودن امکانات رفاهی دانشجویان

عوامل مربوط به مدیریت:

تعیین عوامل مربوط به عدم همکاری پرسنل با دانشجو

تعیین عوامل مربوط به عدم وجود امکانات لازم برای انجام اقدامات پرستاری و مامایی در محیط کارآموزی در عرصه

تعیین عوامل مربوط به عدم همکاری پزشکان و متخصصان در آموزش دانشجویان

سوالات:

عوامل مربوط به مربی:

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم وجود سرفصل آموزش بالینی چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به صلاحیت مربی چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم حضور دایمی مربی در محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به کمبود تجربه و اطلاعات مربی چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم توجه به مسائل اصلی آموزش و سخت گیری های غیر آموزشی

چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم وجود معیار ارزشیابی دانشجوی چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به انجام کار عملی بطور دایمی در محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم بهره گیری از آموزش های تئوری نوین در بالین چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به مغایرت بین آموزش تئوری و عملی در اقدامات پرستاری و مامایی چگونه

است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به استفاده از مربیان کم تجربه در محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟

عوامل مربوط به دانشجو:

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به نامانوس بودن محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم تبحر کافی دانشجوی برای انجام کار بالینی مستقل چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به ناکافی بودن دانش و آگاهی دانشجوی جهت انجام کار بالینی مستقل چگونه

است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم وجود سیستم های حمایتی از دانشجو در محیط کارآموزی در عرصه

چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم دسترسی به منابع علمی در محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به ناکافی بودن زمان کارآموزی در محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به نظارت مدیران سطوح بالاتر به کار آموزیها چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم علاقه دانشجوی به رشته تحصیلی خود چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به توجیه نبودن دانشجو قبل از شروع کارآموزی چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به واگذاری کارهای بالینی ساده به دانشجو چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به تعداد زیاد دانشجو در محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به ناکافی بودن case آموزشی چگونه است؟

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به ناکافی بودن امکانات رفاهی دانشجویان چگونه است؟

عوامل مربوط به مدیریت:

دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم همکاری پرسنل با دانشجو چگونه است؟
دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم وجود امکانات لازم برای انجام اقدامات پرستاری و مامایی در محیط کارآموزی در عرصه چگونه است؟
دیدگاه مربیان، دانشجویان و پرسنل از عوامل مربوط به عدم همکاری پزشکان و متخصصان در آموزش دانشجویان چگونه است؟

۱۱- روش اجرا (حداکثر در ۳ صفحه A4): پس از کسب اجازه از معاونت پژوهشی دانشگاه با مراجعه به مراکز درمانی منتخب، نمونه گیری به روش اسان و در دسترس انجام خواهد شد. پس از اخذ رضایت پرسشنامه توسط مربیان، دانشجویان و پرسنل بخش های کارآموزی در عرصه تکمیل خواهد شد
۶- چگونگی تعیین روایی و پایایی ابزارهای جمع آوری داده ها: روایی طرح با بررسی پرسشنامه و نظر ۳ نفر از اساتید تعیین خواهد شد و پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ محاسبه خواهد شد.

۱۲- نتایج و پیامدهای اجرای فرآیند:

کمک به شناخت موانع پیشرفت آموزش

۱۳- چگونگی معرفی نتایج فرآیند:

در مرحله اجرا

۱۴- نتیجه گیری شامل چالش ها و مشکلات اجرایی فرآیند:

۱ عدم همکاری شرکت کنندگان

۱۵- فهرست تائیدیه های مربوط به فرآیند (پیوست):

منابع

۱-اهدای زاده طلاساز ، فاطمه فیروزی.محبوبه .شماعیان رضوی، نازنین.ارزیابی وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی گناباد
مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / بهار و تابستان ۱، ۱۳۸۴

۲-خورسندی م، خسروی ش. بررسی وضعیت آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی اراک در سال ۱۳۸۵ (۱): ۲۹-۳۲. . ۱۳۸۰ ره آورد دانش ۱۳۸۱

۳. Williams AF. An antipodean evaluation of problem-based learning by clinical educators.
Nurse Educ Today 1999; 19(8): 659-67

۴. Nahas VL, Nour V, Al-Nobani M. Jordanian undergraduate nursing students' perceptions of effective clinical teachers. Nurse Educ Today 1999; 19(8): 639-48

۵. Scheetz LJ. Baccalaureate nursing student preceptorship programs and the development of clinical competence. J Nurs Educ 1989; 28(1): 29-35

۶. Dunn SV, Burnett P. The development of a clinical learning environment scale. J Adv Nurs. 1995;22:1166-73

۷-فرود افسر، فرود افسانه. بررسی نظرات دانشجویان و اعضای هیات علمی پرستاری و مامایی در مورد مشکلات آموزش بالینی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز. . مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی (ویژه نامه): ۰-۰. . ۱۳۸۱؛ ۲(۲) (پیاپی ۸)

۸-حکمت پور داوود، انوشه منیره، الحانی فاطمه آسیب شناسی آموزش به مددجو: یک مطالعه کیفی .
نشریه پرستاری ایران بهار ۱۳۸۶؛ ۲۰(۴۹): ۵۱-۶۰

۹-عبادی عباس، ونکی زهره، نحریر بتول، حکمت پور داوود . آسیب شناسی برنامه های آموزش مداوم در جامعه پزشکی ایران . دانشگاه علوم پزشکی بقیه اله (عج)، دانشکده پرستاری، تهران، ایران . گام های توسعه در آموزش پزشکی پاییز و زمستان ۱۳۸۶؛ ۴(۲): ۱۴۰-۱۴۵.

www.daneshnameh.roshd.ir -۱۰

۱۱ خادم الحسینی سیدمحمد، الحانی، فاطمه .انوشه منیره : آسیب شناسی «آموزش بالینی» در دانشجویان پرستاری بخش مراقبت ویژه: مطالعه کیفی دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. پرستاری مراقبت ویژه تابستان ۱۳۸۸؛ ۲(۲): ۸۶-۸۱

۱۲ -Strauss AL. Qualitative analysis for social scientists. England: Cambridge; 1987

۱۳ -Manen M. Researching lived experience. Albany: State University of New York Press;

۱۹۹۰.